

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ

©2021 ЖИТАР М. О., ЩУР Р. І.

УДК 338.763
JEL: D47; F55; G10; G15; G19

Житар М. О., Щур Р. І. Інституціональне забезпечення та регулювання світової фінансової архітектури

У статті розкрито сутність інституціонального забезпечення та охарактеризовано основні аспекти регулювання світової фінансової архітектури. Визначено, що ніякий інший елемент фінансової архітектури не володіє таким потужними фінансовими ресурсами для реалізації мети фінансової стабільності та надання допомоги країнам, що розвиваються, а також країнам із перехідною економікою. Розглянуто основні напрями реалізації стратегічних цілей щодо регулювання фінансової архітектури. Доведено необхідність своєчасного вдосконалення інституціонального забезпечення процесу регулювання міжнародних фінансових відносин у контексті підвищення фінансової стабільності в глобальному економічному середовищі та як відповідної рефлексії на сформовані умови трансформаційної невизначеності та стратегічні імперативи розвитку світової фінансової архітектури. Наведено й охарактеризовано концептуальну схему інституціонального забезпечення регулювання світової фінансової архітектури. Запропоновано нову світову фінансову архітектуру та проаналізовано головні її переваги. Аргументовано необхідність алгоритмічної трансформації ліберальної моделі світової фінансової архітектури до більш чіткого державного та наддержавного регулювання на основі регіоналізації. Зроблено висновок, що до основних факторів негативного впливу глобальних диспропорцій на світову економіку є такі: недосконалість фінансового механізму, загострення сукупності суперечностей між фінансовим і реальним секторами економіки, національними та інтернаціональними структурами в напрямі реалізації стратегічних державних цілей і посилення регіоналізму.

Ключові слова: фінансова архітектура, інституційне забезпечення, світова економіка, міжнародні фінансові інститути, економічний розвиток.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-317-327>

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 15.

Житар Максим Олегович – доктор економічних наук, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул, заступник директора Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, корп. В, Ірпінь, 08201, Україна)
E-mail: zhytarmaksym@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3614-0788>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3554163/maksym-zhytar/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=55537055600>

Щур Роман Іванович – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника (вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна)

E-mail: romanwur@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9945-3939>

UDC 338.763
JEL: D47; F55; G10; G15; G19

Zhytar M. O., Shchur R. I. The Institutional Provision and Regulation of the World Financial Architecture

The article explains the essence of institutional provision and characterizes the main aspects of regulation of the world financial architecture. It is defined that no other element of financial architecture has such powerful financial resources to realize the goal of financial stability and to assist developing countries, as well as countries with transition economies. The main directions of implementation of strategic goals for regulation of financial architecture are considered. The authors justify the need to timely improve the institutional provision for the process of regulating international financial relations in the context of increasing financial stability in the global economic environment and as an appropriate reflection on the conditions of transformational uncertainty and strategic imperatives of the development of the world financial architecture. The conceptual scheme of institutional provision for regulation of world financial architecture is presented and characterized. A new world financial architecture is proposed and its main advantages are analyzed. The need for algorithmic transformation of the liberal model of world financial architecture to a clearer regulation both the State-based and the superior one fulfilled on the grounds of regionalization is argued. It is concluded that the main factors of negative impact of global disparities on the world economy are as follows: imperfection of the financial mechanism, aggravation of a totality of contradictions between financial and real sectors of the economy, between national and international structures in the direction of implementation of the strategic State goals and strengthening of regionalism.

Keywords: financial architecture, institutional provision, world economy, international financial institutions, economic development.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 15.

Zhytar Maksym O. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Deputy Director, Educational and Scientific Institute of Finance, Banking of the University of the State Fiscal Service of Ukraine (Bldg B, 31 Universytetska Str., Irpin, 08201, Ukraine)

E-mail: zhytarmaksym@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3614-0788>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3554163/maksym-zhytar/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=55537055600>

Shchur Roman I. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor, Department of Finance, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (57 Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine)

E-mail: romanwur@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9945-3939>

Сучасні умови фінансової глобалізації потребують пріоритетних засад щодо лібералізації фінансових відносин як головної властивості розвитку національної економіки. Результати проведеного аналізу фінансової архітектури національної економіки дали підстави стверджувати про те, що саме виникаючі неконтрольовані потоки руху тіньового капіталу, безпосередньо не пов'язано із реальною динамікою виробничих процесів, спонукали до ідентифікації глобальних втрат для економіки країни.

Так, національні та міжнаціональні фінансові системи досить тісно взаємопов'язані та переплетені. Головною причиною іпотечної кризи у США було зростання обсягів неповернених житлових кредитів позичальниками. На етапі банкрутств провідних американських агенцій з іпотечного перекредитування відповідних ненадійних позичальників, інші кредитні організації припинили видачу іпотечних позик навіть позичальникам із позитивним кредитним рейтингом, які не мали підтверженого офіційного доходу, або ж початкового внеску. Саме тоді протягом наступних місяців стали банкрутами десятки компаній.

Надзвичайно тісна взаємопов'язаність фінансових установ у фінансовій архітектурі призвела до того, що криза, яка повинна була б впливати лише на кредитні установи, які працюють на ринку високоризикованих позичок, вплинула насамперед на американську фінансову архітектуру, а потім і на загальносвітову.

Інституційне забезпечення та регулювання світової фінансової архітектури досліджували багато зарубіжних учених, серед яких можна виділити: М. Барклі, Р. Брейлі, С. Брігхем, Р. Голдмена, Ф. Клевеленда, Р. Левайна, Н. Менкью, М. Тейлора, Р. Патерсона, Дж. Ван Хорна, А. Шляйфера та інших. Серед вітчизняних науковців, які досліджували дану проблематику та проводили аналіз фінансової архітектури економіки, можна відзначити праці: О. Барановського, Н. Бичкової, І. Бланка, З. Ватаманюк, А. Гриценко, В. Євдокимова, І. Зятковського, О. Лактіонової, І. Лук'яненко, В. Мельника, С. Онишко, Б. Самородова, О. Терещенка, В. Федосова, Л. Федулової, І. Школьник, С. Юрія та інших.

Метою статті є дослідження інституційних аспектів забезпечення та регулювання світової фінансової архітектури.

Іпотечна криза в США призвела до іпотечної кризи в Європі та країнах Азії, де використовувалися схожі схеми кредитування. Своєю чергою, кризи зачепили як високорозвинені країни (Велику Британію, Іспанію, Японію), так і країни, що розвиваються, наприклад Казахстан. Тому збитковими почали ставати не лише банки світового масштабу, а й різні локальні банки.

Отже, світова економіка посилюється дією нових ризиків фінансової стабільності, а саме:

- ✦ ризиками бюджетної кризи, пов'язаними зі зростанням державних боргів;

- ✦ виникненням нової хвилі кризи, що пов'язано насамперед із ринками державних цінних паперів, зниженням довіри до світових валют;
- ✦ ризикованість щодо нераціонального розподілу тіньового капіталу у світовій економіці.

Вдале подолання світової фінансової кризи потребує використання комплексу дієвих інструментів політики держави. Прямий вплив на фінансовий ринок набуває особливого значення у випадках, коли в економіці складається ризикована ситуація, активна структурна трансформація. На практиці дієві важелі монетарного регулювання зазвичай комплексно використовують центральні банки, своєю чергою, монетарна влада орієнтується на спрямування їхньої дії в єдиному узгодженому напрямі.

Тобто система інструментів регулювання трансформаційних процесів в економіці повинна передбачати певні вимоги у стратегічному, поточному та проміжному аспектах:

- ✦ ефективність регулювання фінансової архітектури в поточному аспекті досягається шляхом регулювання параметрів грошового ринку, змінюючи пропозицію грошей для відновлення стабільності фінансової архітектури економічної кон'юнктури;
- ✦ забезпечення відповідного регулювання на основі регулювання проміжних цілей передбачає можливість визначення достовірних параметрів для відсоткових ставок і грошових агрегатів;
- ✦ до напрямів реалізації стратегічних цілей щодо регулювання фінансової архітектури належать висока зайнятість, соціально-економічне зростання, стабільність цін, обмінного курсу тощо. Здатність забезпечувати реалізацію встановлених цілей дає підставу вважати регулювання фінансової архітектури ефективним [1; 2].

Новим акцентом у розвитку міжнародних фінансових відносин стає формування та реалізація механізму міжнародного фінансового регулювання та, відповідно, зростання значення та ролі різних міжнародних фінансово-кредитних організацій (*табл. 1*).

Такі міжнародні організації, які володіють елементами наднаціональності та концентрують ключові функції щодо регулювання та моніторингу відповідних економічних процесів у світовій фінансовій архітектурі, повинні орієнтуватися на вирішення проблем глобального характеру. Найбільш важливими і найважчими з них є зміцнення світової фінансової архітектури, щоб зробити її менш залежною від фінансових криз і підвищити її спроможність своєчасно їм запобігати; проводити боротьбу з бідністю в країнах із низьким рівнем доходів.

Функції інститутів регулювання міжнародних фінансових відносин

Інститути регулювання міжнародних фінансових відносин	Функції регулюючих організацій	Пріоритети реформування діяльності міжнародних економічних організацій
Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)	Розробка принципів і стандартів належної практики в галузі корпоративного управління	Розширення повноважень Форуму фінансової стабільності та відтворення на більш міцній інституціональній основі як Ради з фінансової стабільності (СФС, Financial Stability Board), відповідального за координацію та моніторинг заходів фінансового регулювання; моніторинг діяльності кредитних рейтингових агентств; модернізація пруденційного регулювання та стандартів фінансового нагляду; визначення принципів винагороди топ-менеджменту великих фінансових установ
Міжнародний валютний фонд (МВФ)	Ключовий інститут глобального рівня світової фінансової архітектури. Кодекси прозорості у валютно-фінансовій і кредитній сфері	
Світовий банк, Комісія ООН з права міжнародної торгівлі	Розробка стандарту для режимів неплатежів та прав кредиторів	
Банк міжнародних розрахунків	Центральний форум координації глобальних механізмів управління	
Міжнародна організація комісій з цінних паперів	Центральний форум координації глобальних механізмів управління у сфері фінансових ринків	
Комітет з платіжних і розрахункових систем	Координація діяльності у сфері платежів, клірингу, розрахунків і відповідних механізмів	
Базельський комітет:	Розробка стандартів з банківського нагляду	
Секретаріат Міжнародної асоціації органів страхового нагляду	Здійснює регулювання та нагляду за страховою сферою	
Рада з міжнародних стандартів фінансового обліку	Нагляд за розробкою й узгодженням міжнародних стандартів фінансового обліку	Стимулювання введення стандартів розкриття інформації для юрисдикцій, які відмовляються від співпраці, і офшорних зон
Форум фінансової стабільності	Обмін інформацією і міжнародної співпраці у сфері фінансового нагляду	
Група фінансової протидії відмиванню грошей (ФАТФ)	Розробка пропозиції щодо вдосконалення законодавчих систем і фінансових структур з метою підвищення ефективності боротьби з відмиванням отриманих незаконним шляхом доходів	
Комітет з глобальної фінансової системи	Координація діяльності у сфері виявлення й оцінки потенційних факторів стресу, а також розробка заходів, спрямованих на підвищення стабільності в країнах з ринком, що формується	

Джерело: систематизовано авторами на основі [3].

Вирішення таких проблем багато в чому залежить від міжнародних економічних організацій, які мають самостійне значення та незалежно визначають пріоритети своєї діяльності.

Роль і значення таких організацій у сучасній світовій фінансовій архітектурі зумовлені потребою досягнення важливих завдань: адаптація відповідних міжнародних фінансових інститутів до потреб світової економіки та їх спроможність надавати своєчасну

допомогу країнам-учасникам у разі виникнення фінансової нестабільності та навіть різних криз; гармонізація політики цих міжнародних організацій і держав у цій сфері.

Загалом можна зазначити, що сучасні функції МВФ та Світового банку значно відрізняються від тих, які були актуальні для них на момент їх створення. Передусім з метою забезпечення стабільного функціонування світової фінансової системи, міжна-

родних кредитних відносин, світових валютних ринків значно посилена їх регулююча функція. Зміцнилася консолідуюча функція, адже ці структури повинні функціонувати як базис для налагодження співпраці між різними країнами. Суттєво зросло їхнє значення як науково-інформаційних центрів, які концентруються на дослідженні й аналізі інформації про стан розвитку світової економіки та розробці рекомендацій із найважливіших проблем сучасного світового господарства.

Вирішення глобальної фінансової кризи підтвердило серйозні недоліки в регулюванні світовими фінансовими ринками. Необхідність скоординованих дій відповідних наднаціональних регуляторів викликано взаємно потужними факторами: швидким розвитком фінансових інновацій, скороченням державного регулювання, міжнародною фінансовою інтеграцією [4; 5].

Усі пропозиції та рекомендації в напрямі реформування функцій і цілей міжнародних фінансових інститутів мають загальний характер і практично не містять конкретних дій. Результати проміжної програми роботи МВФ засновані на прогресі в проведенні реформ та орієнтовані на забезпечення глобальної фінансової стабільності.

Проблеми фінансової глобалізації в контексті стратифікації світового фінансового середовища значно актуалізували проблему досліджень, що пов'язана з його інституціональною архітектурою. Адже сучасні фінансові кризи мають схожі механізми та засвідчують проблеми світової фінансової архітектури: повноваження, механізми прийняття відповідних рішень та інструменти їх реалізації не відповідають необхідним умовам щодо зростання потужності міжнародних фінансових потоків і зміни місця країн із фінансовою архітектурою, що розвиваються. Результати стрімкої індустріалізації привели до формування потужної групи нових індустріальних країн, сукупність соціально-економічних трансформацій зумовили суттєве зростання у світовій економіці ролі країн, що розвиваються. Інституціональна неспроможність світової фінансової архітектури визначається відсутністю стратегічного підходу до регулювання міжнародних фінансів, зумовлюючи посилення глобальної фінансової нестабільності. Міжнародний валютний фонд як важливий інститут такої архітектури найбільш активно залучений до фінансового забезпечення процесу комплексного реформування країн, значення яких динамічно зростає у світовому господарстві, вимагає зростання фінансування, антикризової політики та потребує дієвих реформ.

Проблеми функціонування сучасного МВФ визначають пріоритетні напрями його реформування. До ключових проблем функціонування світової фінансової архітектури належать:

- ✦ адекватність ресурсів Фонду його визначеним статутним завданням;
- ✦ взаємодія механізму прийняття рішень зі структурою учасників фонду;
- ✦ питання інструментального забезпечення визначених завдань фонду;
- ✦ фрагментарність відповідальності через обмеженість його повноважень [6].

До основних завдань реформування фінансової архітектури запропоновано віднести:

- ✦ забезпечення своєчасності та достовірності фінансової інформації;
- ✦ зміцнення фінансових систем;
- ✦ сприяння забезпечення ефективного контролю за рухом капіталу;
- ✦ модернізація підходів до вибору режимів валютних курсів;
- ✦ налагодження механізму участі приватного сектора в запобіганні та врегулюванні відповідних криз.

Реалізація таких завдань була орієнтована на зміцнення фінансового сектора та поліпшення співробітництва МВФ із іншими міжнародними фінансовими організаціями в межах діяльності Комітету зі співробітництва в галузі фінансового сектора (*Financial Sector Liaison Committee – FSLC*).

У квітні 1999 р. було створено Форум фінансової стабільності, який виступає як неформальний інститут для обміну інформацією та міжнародного співробітництва у сфері фінансового нагляду, до складу якого входять різні представники національних міністерств фінансів і центральних банків економічно розвинутих країн, МВФ, Світового банку, ЄЦБ, Банку міжнародних розрахунків, Базельського комітету з банківського нагляду, ОЕСР, Ради з міжнародних стандартів фінансової звітності, Міжнародної асоціації регуляторів на ринку цінних паперів, Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю та інших організацій.

Структура світової фінансової архітектури далека від досконалості, та необхідні відповідні дії щодо її реформування, визначення перспектив подальшого розвитку світової фінансової системи залежить від її структурних проблем. Стрімко зростаючий рівень глобалізації відповідних виробничих процесів і фінансової сфери суттєво змінив масштаб і структуру міжнародних товарних і фінансових потоків. Тобто глобалізація впливає не лише на надання зарубіжних фінансових ресурсів країнам, які розвиваються, але й на їхню потребу в таких ресурсах. Відповідні позиції країн, що розвиваються, у світовій торговельній системі, а також швидкість і структура зростання світової економіки насамперед впливають на їхні потреби в певних зовнішніх ресурсах, адже є важливим фактором, що визначає обсяг валютних доходів і витрат. Саме тому асиметричність та певні

дисбаланси в торгових відносинах можуть призвести до невідповідностей між потребою в зовнішніх фінансових ресурсах та їх доступністю і наявністю. Таким самим чином визначені інвестиційні рішення відповідних транснаціональних фінансових та інших корпорацій мають вплив на обсяг дефіциту фінансових ресурсів і проблеми зовнішньоторговельного балансу країн, які розвиваються. А тому при розгляді проблем фінансування країн, які розвиваються, варто особливо враховувати взаємну залежність відносин міжнародної торгівлі, інвестицій та фінансів [7; 8].

Глобальна фінансова стабільність значно впливає і на ті країни, які залишаються осторонь приватних ринків капіталу, адже їм необхідно нести подвійний тягар через: обмеженість доступу на міжнародні фінансові ринки; зізнання значних збитків від фінансових криз, які виникають в інших частинах фінансової системи. Для вирішення проблем країн, які розвиваються, необхідна трансформація структури та засад функціонування як фінансової архітектури загалом, так і структурне реформування окремих її складових (державних фінансів, зміцнення фінансового потенціалу підприємницьких структур, сегментів фінансового ринку та фінансових інституцій). Своєю чергою, фінансова реструктуризація повинна ґрунтуватися на зміні пропорцій ВВП.

Необхідною є оптимізація співвідношення між внутрішнім і зовнішнім боргом у бік збільшення відповідно частки внутрішніх запозичень. Саме така тенденція визначається проблемами внутрішньої безпеки, зниження рівня ефективності фінансово-кредитної підтримки та жорстким адміністративним характером рекомендацій від міжнародних фінансових організацій. Оскільки приплив капіталу з-за кордону є досить сильним стимулом для соціально-економічного зростання, а його стрімкий відтік – ключовою перешкодою зростання, то необхідно пильну увагу звернути на нерівномірний розподіл інвестиційних ресурсів по різних країнах, а також їх зміну.

Для ринків, які мають тенденцію до зростання, стійкість припливу капіталу має суттєвіше значення, ніж для країн, які одержують мало або зовсім не одержують ресурсів із приватних закордонних джерел. Для зростаючих ринків важливо, щоб вільний приплив капіталу насамперед супроводжувався глобальною фінансовою стабільністю, яка є важливою передумовою для стабільного зростання світових ринків та їх експорту. Досить важливе значення має також стійкість припливу капіталу в такі країни, включаючи надійне фінансування торгівлі в періоди нестабільності.

Для фінансових ринків, які зростають, важливим також є те, щоб великий приплив і, навпаки, швидкий відтік капіталу не викликав нестабільності відповідних валютних курсів, коливань цін на внутрішньому ринку та колапсу всієї фінансової системи. Саме тому управління курсами валют переважно

має супроводжуватися регулюванням фінансових потоків і контролем над ними.

Проблеми врегулювання фінансових потоків можна вирішити шляхом налагодження механізму вкладення інвестицій у нові технології, виробництва, робочі місця. Тобто, щоб такий капітал створював додану вартість, нові технології, зростання ВВП, підвищення добробуту населення, генерацію нових економічних кондицій. Тому проблема полягає насамперед не в тому, чи потрібен відповідний транснаціональний капітал, а в тому, в якій формі та з якими цілями і наслідками він прийде на відповідну територію [1].

Враховуючи провідну роль державної допомоги країнам, що розвиваються, варто змінити тенденцію до її скорочення та, навпаки, значно збільшити її частку. Своєю чергою, варто забезпечити ефективний розподіл таких коштів. Державне фінансування могло б відіграти важливу роль катализатора при мобілізації відповідного приватного капіталу для бідних країн. Навіть у випадку, коли значна більшість країн-донорів не готові до того, щоб виконати заплановані в їхніх бюджетах цифри щодо надання допомоги країнам, які розвиваються, вони могли б взяти зобов'язання по інноваційних заходах, орієнтованих на стимулювання приватного сектора, який заповнив би прогалини у фінансуванні – розвиваючи форми державно-приватного партнерства через кооперацію держави та приватного сектора, формування спільних підприємств, податкові пільги, гарантії та ін. Така мета може бути досягнута шляхом поєднання державних і залучених за допомогою держави певних приватних інвестицій.

Світова криза значно загострила питання зміни концептуальних засад світової фінансової архітектури. На думку багатьох провідних експертів і науковців, сучасна світова фінансова архітектура відповідає насамперед інтересам економічно розвинутих країн, а тому потребує значних змін.

Передусім формування нової фінансової архітектури повинні здійснюватися за такими ключовими напрямами:

- ✦ розробка та реалізація дієвого механізму координації соціально-економічної політики на міжнародному рівні;
- ✦ проведення фундаментальної реформи діючої системи фінансового регулювання та контролю для запобігання кризовим ситуаціям;
- ✦ модернізація світової резервної системи з метою зменшення специфічної ролі долара США та створення забезпеченої на багатосторонньому рівні системи з декількох валют, яка з плином часом, можливо, трансформується на забезпечену всіма сторонами систему з єдиною світовою валютою;
- ✦ налагодження ефективних механізмів надання ліквідності та компенсаційного фінансу-

вання, насамперед на основі ефективного об'єднання валютних резервів у багатосторонньому та регіональному рівнях [9].

З огляду на вищевикладене, зазначимо, що деякі принципи положення, які інтерпретують спрямованість загально визнаних міжнародних процедур у процесі становлення нової фінансової архітектури, є важливими для України. Перш за все, варто звернути увагу на те, що визначені цілі, завдання та механізми функціонування національної фінансової архітектури підпорядковуються вирішенню питань щодо підтримки світової фінансової стабільності.

На думку деяких науковців і фахівців у досліджуваній сфері, фінансові системи, які орієнтовані лише на вирішення національних завдань, не можуть забезпечити реалізацію принципу глобалізації, який необхідний для досягнення міжнародної фінансової стабільності як результат відсутності загально визнаних та обов'язкових інституційно регулюючих механізмів. Тобто в умовах фінансової нестабільності значно знижується спроможність країн, які розвиваються, самостійно управляти фінансовою архітектурою.

Існуючій світовій фінансовій архітектурі притаманні деякі суперечності: передусім диверсифікована глобальна економіка зумовлює концентрацію відповідних грошових операцій із використанням відповідного виду валют; на країни, що розвиваються, припадає практично 33% світового ВВП, однак їхні валюти не використовуються в діючих платіжних операціях. Таким чином, емітенти резервних валют практично не підпадають під вплив міжнародного регулювання [10].

Отже, в умовах сучасної міжнародної фінансової архітектури глобальні фінансові ризики практично перекладено на країни, які поступаються за відповідним рівнем економічного розвитку світовим лідерам. Так, послаблення позиції долара США як світової резервної валюти уможлиблює ситуацію щодо появи нових резервних валют. Варто зазначити, що передумовами для визнання резервної валюти є досить розвинута ліквідна та надійна фінансова система, дієва фінансово-економічна політика, конвертованість. Своєю чергою, альтернативні резервні валюти повинні не замінювати, а доповнювати долар.

Таким чином, запровадження нових механізмів щодо диверсифікації резервних валют у контексті поєднання з механізмами міжнародного регуляторного контролю зумовлює посилення експансії існуючих глобальних фінансових центрів до тих країн, які мають нестійку економіку та розширену зону їхнього впливу на національну фінансову архітектурю.

Отже, функціонування самостійного фінансового центру у відповідній країні є однією з важливих ознак для забезпечення не лише довгострокової конкурентоспроможності національної економіки, а й досягнення економічного та політичного суверені-

тету, оптимально визнаного рівня національної безпеки. На нашу думку, це досить важливо для України в умовах формування стратегічних орієнтирів розвитку фінансової архітектури економіки.

Своєю чергою, існують певні проблеми в контексті реалізації SDR як резервної валюти, які залежать від рівня ліквідності, утримання її приватним сектором, права випуску певними міжнародними організаціями тощо.

З цього приводу виникає загроза щодо реалізації політичних цілей при виборі еталона для курсоутворення відповідних національних валют, що супроводжується перешкоджанням реалізації встановленим фінансовим цілям. У контексті мінімізації можливих ризиків провідні фінансисти не виключають можливість прив'язування визнаної нової грошової одиниці до зобов'язань «наднаціонального органу».

Принципи формування нової фінансової архітектури обговорювалися на саміті лідерів країн «G-20» у Вашингтоні у 2008 р. Були запропоновані пропозиції щодо запровадження в економіці значної кількості країн елементів фінансового планування; значне посилення контролю за фінансовими потоками; трансформація міжнародних фінансових організацій і чіткішого визначення полів регулювання; запровадження націоналізації у фінансовій сфері тощо [11].

У сучасній світовій фінансовій архітектурі, як результат нерівномірного розподілу в системі голосування й управління, не повною мірою представлено роль країн із ринками, які розвиваються. Відсутність ефективного механізму із широким представництвом вважається значним недоліком, який суттєво ускладнює вжиття ефективних заходів у напрямку боротьби з кризою.

Тому нова світова фінансова архітектура має сприяти глобалізації економічної діяльності. Тобто повернення до класичного визначення грошей як еквівалента сформованої суспільством доданої вартості має стати базовим стовпом нової світової фінансової архітектури. Своєю чергою, кожна країна, насамперед провідні країни світу, повинна чітко підрахувати кількість грошей в обігу та рівень виробництва матеріальних товарів, критичних послуг. Цей перелік має бути однаковою для всіх країн світу.

Головною складністю є саме формування переліку еквівалентних товарів і послуг, адже саме тут країни намагатимуться «завищити» власне ВВП, використовуючи коефіцієнти якості виробленої продукції або включення до переліку максимально значної кількості послуг тощо. Адже ні МВФ, ні МБРР, ні БМР не є достатньо незалежними від можливого впливу провідних країн світу [12].

Другим базисом нової світової фінансової архітектури має стати формування нової грошової одиниці, яка матиме головну функцію накопичення дода-

ної вартості, а саме, функцію резервної валюти. Тобто така валюта не може бути національною валютою жодної з країн, адже тоді не виключені повторення глобальних фінансових криз. Така резервна валюта не може ґрунтуватися на обсягах матеріального виробництва лише однієї країни, обсяг її емісії повинен визначатися на основі рівної частки ВВП кожної з країн світу.

Третім базисом нової архітектури повинно стати створення дворівневої платіжної системи, а саме: виконання міжнародною організацією ролі «банку для держав», тобто клірингової та кредитної діяльності в резервній валюті, і виконання національними центральними банками звичних функцій клірингу в національних валютах.

Четвертим базисом нової архітектури має стати регулювання світових ринків для заборони фінансових спекуляцій і повернення світовим ринкам їхньої основної функції – місця для обміну активів на гроші. Наглядові функції над світовими товарними та фондовими ринками можуть бути передані державним установам, а правила повинні бути уніфіковані.

На нашу думку, запропонована нами нова світова фінансова архітектура має такі переваги:

- 1) позбавлення урядів і центральних банків країн світу необхідності приймати рішення про емісію, незабезпеченої відповідним матеріальним виробництвом. Інфляція повинна зупинитися в значній кількості країн світу;
- 2) нова фінансова архітектура стимулюватиме матеріальне виробництво та науково-технічну революцію, адже забезпечення високого рівня життя та національного багатства можливе лише за рахунок випуску нових товарів і послуг, які будуть цікавими для інших країн світу, а не шляхом побудови фінансових пірамід;
- 3) гроші як єдина резервна валюта будуть асоціюватись у людей із дійсно критичними товарами, а не із золотом або діамантами, що формує якісно нове наповнення самого поняття «гроші»;
- 4) країни, що розвиваються, у результаті розвитку їхнього матеріального виробництва зможуть посісти лідерські позиції у світових економічних рейтингах, сприяючи покращенню рівня життя в таких країнах;
- 5) нова архітектура сформує умови для переходу до єдиної стійкої світової валюти, що відкриє нові можливості для розвитку здорової конкуренції, подальшої глобалізації, формування дійсно єдиної економічної системи світу.

Знашої точки зору, формування нової фінансової архітектури варто розглядати ширше, не обмежуючись лише сучасними проблемами щодо затвердження нових регуляторних процедур і вдосконалення механізму для запобігання фінансо-

вим кризовим явищам. Оскільки світову економічну кризу зазвичай розцінюють як типовий прояв процесу заміщення домінуючих технологічних устроїв, які періодично відбуваються відповідно до динамічного ритму довгохвильових коливань звичної світової економічної активності, то для формування нового технологічного устрою необхідно створити нову форму організації капіталу.

Вищевикладене доводить необхідність комплексного реформування сучасної системи міжнародних фінансових організацій у контексті підвищення їх репрезентативності й ефективності реагування на сформовані нові економічні виклики, а також комплексного перегляду основ глобальної фінансової архітектури та переходу до нової світової валютної системи. Виникає необхідність максимального усунення розривів у міжнародній архітектурі боргових відносин шляхом розробки комплексного механізму регулювання державної заборгованості, використовуючи інноваційні форми подолання відповідної кризи заборгованості, а саме: розробка схем незалежного арбітражу або ж посередництва; надання додаткової допомоги в організації спеціальних нарад для боржника з його кредиторами; надання права порівняно бідним країнам на участь в ініціативі з метою забезпечення можливості участі в ній будь-якої країни з низьким і нижче середнього рівнів доходів, які вразливі щодо виникнення певних боргових проблем [3].

Отже, перед сучасними міжнародними економічними організаціями постало абсолютно нове складне завдання щодо їх адаптації до впливу рівня глобалізації, успішне вирішення якого в сучасних умовах зумовлено такими ключовими економічними факторами, які змінюють економічну карту світу та концентрацію економічних сил:

- 1) *інноваційна технологія*. Під впливом розвитку економіки, яка заснована на знаннях, і посилення конкуренції нова технологія сприяє підвищенню продуктивності й одночасно активізує економічну глобалізацію та взаємодію;
- 2) *напрями потоків приватного капіталу*. В умовах сьогодення у глобальній економіці переважають потоки, тим самим стимулюючи економічне зростання та іноді посилюючи фінансові кризи – як результату раптового відтоку капіталу;
- 3) *зміни в глобальному демографічному балансі*. Населення розвинених країн старіє, а країни, що розвиваються, характеризуються високим відсотком населення в працездатному віці. Такий зсув у подальшому приведе до збільшення припливу капіталу в країни з більш молодим населенням і підвищення темпів соціально-економічного зростання в країнах, що розвиваються;

- 4) вплив країн із ринком, що розвивається. Їхня частка в сучасному глобальному обсязі виробництва та торгівлі значно зросла і, згідно з проведеними прогнозами, буде поступово збільшуватись;
- 5) підвищення ролі країн Азії в глобальній економіці. Три з чотирьох країн із найбільшим у світі ВВП, які оцінені за паритетом купівельної спроможності (Китай, Індія та Японія), – це країни Азії;
- 6) посилення регіоналізму. Оскільки структурні зміни у МВФ відбуваються досить повільними темпами, почалися нові обговорення в підтримку відповідних регіональних валютних механізмів;
- 7) підвищення прозорості та підзвітності діяльності урядів країн, компаній і міжнародних організацій. Динамічно зростаючий міжнародний консенсус між відповідними розробниками економічної політики, певними політичними діячами й іншими керівниками [13].

У цьому контексті дослідження ключовими напрямками реформування існуючої системи наглядку як інституціональної основи для регулювання міжнародних фінансових відносин можна визначити:

- ✦ необхідність більш конкретно формулювати цілі та завдання політики контролю для того, щоб підвищити результативність системи регулювання;
- ✦ орієнтація на стрімке підвищення якості проведення аналізу міжнародними економічними організаціями в основних галузях;
- ✦ необхідність поліпшення практики контролю.

Враховуючи вищезазначене, можна зробити проміжний висновок про те, що результативність проведених реформ щодо діяльності міжнародних фінансових організацій в умовах зростання впливу глобалізаційних процесів залежить від таких спільних сфер регулювання:

- ✦ обговорення та підтримка регіональних фінансово-валютних механізмів;
- ✦ підвищення прозорості та підзвітності діяльності урядів країн, компаній і міжнародних організацій.

Зростаючий міжнародний консенсус між розробниками відповідної економічної політики, політичними учасниками та іншими управлінськими інститутами підкреслює те важливе значення, яке виборці надають демократії, правам людини, прозорості та підзвітності. Для МВФ це передусім означає необхідність активізації парламентського нагляду та більшої відкритості програм, які підтримуються безпосередньо ресурсами МВФ.

Наслідки подоланої глобальної фінансової кризи показали, що різні міжнародні пруденційні стан-

дартти, насамперед Базельська угода (Basel II), стабілізаційно впливають лише в умовах відсутності стресів у існуючій на той час фінансовій системі. В умовах тривалої нестабільності вони не лише не захищають, а й навпаки – посилюють негативний вплив фінансової кризи. Під час стрімкого спаду банки змушені постійно збільшувати власний капітал для того, щоб забезпечити відповідність вимогам Basel II. Своєю чергою, виникає необхідність списання відповідних «токсичних» активів. За проведеними оцінками МВФ, як результат глобальної фінансової кризи, підлягали списанню понад 4 трлн дол. США світових банківських активів [14].

Дослідники стверджують, що Basel II не є вирішенням усіх проблем, які провають фінансову кризу. Насамперед, він не є стандартом, який стосується ліквідності, однак є очевидним, що рівень власного капіталу банку впливає на його спроможність бути ліквідним, насамперед у кризові періоди. Basel II вимагає від усіх банків оцінювати адекватність їхнього капіталу в контексті банківської ліквідності та ліквідності ринку, на якому вони безпосередньо функціонують. Однак більшість економістів вважають, що значну увагу необхідно приділяти розробці стандарту (концепції) щодо забезпечення ліквідності, саме Базельський комітет з банківського нагляду працює в цьому напрямку.

Отже, недостатня капіталізація банківського сектора фінансової архітектури економіки України та значний обсяг високоризикових активів можуть сформувати головну проблему соціально-економічного розвитку країни, яка визначає актуальність модернізації міжнародних стандартів, що регулюють діяльність відповідних фінансових інститутів та реалізація якої в короткострокові терміни в умовах зниження рівня гармонізації визначених функцій міжнародних фінансових організацій є досить сумнівною.

На значні зміни та кризи останніх десятиліть головні міжнародні фінансові інститути відреагували шляхом розширення кола своїх обов'язків та додаванням нових кредитних фондів і програм. У таких умовах трансформація міжнародних фінансових інститутів (враховуючи нові політичні та соціально-економічні ситуації) необхідна для того, щоб суттєво підвищити економічну стабільність, сприяти збільшенню інформаційних потоків, стимулювати стійкий розвиток економіки, підтримувати інституціональні реформи, скорочувати бідність і забезпечувати регіональні та світові поставки товарів і послуг [9].

Система інститутів глобального (наднаціонального) рівня та світової фінансової архітектури має роздроблений і спеціалізований характер, і поступовий їх розвиток повинен відбуватися за сценарієм, який передбачає одночасне збереження наявних і введення нових інститутів, які використовують ба-

гатосторонні форми для взаємодії найбільш впливових учасників світової фінансової архітектури. Доведено, що при формуванні принципів ефективної координації фінансової політики в глобалізованому світі варто враховувати:

- ✦ макроекономічні механізми поширення відповідних фіскальних наслідків реалізованої фінансової політики;
- ✦ вплив руху капіталів і товарів на результативність фінансової політики;
- ✦ розробку єдиних для всіх країн правил щодо реалізації фінансової політики;
- ✦ доцільність встановлення правил забезпечення цінової стабільності шляхом налагодження фіскальної дисципліни;
- ✦ вплив існуючої боргової політики держави на відповідну курсову стабільність;
- ✦ оновлення фінансового інструментарію для стимулювання стійкого розвитку фінансового сектору.

Необхідне своєчасне вдосконалення інституціонального забезпечення процесу регулювання міжнародних фінансових відносин у контексті підвищення фінансової стабільності в глобальному економічному середовищі та як відповідної рефлексії на сформовані умови трансформаційної невизначеності та стратегічні імперативи розвитку світової фінансової архітектури. Головною метою такого вдосконалення є сприяння активізації ефективного міжнародного економічного співробітництва, суттєве зміцнення фінансової стійкості та розвиток глобалізації в контексті створення нової глобальної фінансової архітектури, яка має реалізуватися за такими ключовими напрямками:

- ✦ розробка дієвого механізму;
- ✦ проведення реформи системи міжнародного фінансового регулювання та контролю для своєчасного запобігання екстремальних ситуацій;
- ✦ здійснення реформування діючої світової резервної системи в напрямку зменшення особливої ролі долара США та створення диверсифікованої валютної системи;
- ✦ реформування діючих механізмів щодо надання ліквідності та компенсаційного фінансування, насамперед на основі ефективного об'єднання можливих валютних резервів як на багатосторонньому, так і регіональному рівнях [15].

Визначено, що факторами негативного впливу глобальних диспропорцій на світову економіку є такі:

- ✦ недосконалість фінансового механізму, який впливає з фундаментальних принципів щодо формування світової фінансової архітектури;
- ✦ загострення сукупності суперечностей між фінансовим і реальним секторами економіки,

національними та інтернаціональними структурами в напрямі реалізації стратегічних державних інтересів і можливостей для отримання надприбутків відповідними великими транснаціональними корпораціями.

Враховуючи вищевикладене, аргументовано необхідність алгоритмічної трансформації ліберальної моделі світової фінансової архітектури до більш чіткого державного та наддержавного регулювання на основі регіоналізації, сформовано концептуальну схему інституціонального забезпечення регулювання світової фінансової архітектури (рис. 1).

ВИСНОВКИ

Отже, незважаючи на критичні зауваження на адресу міжнародних фінансових організацій у зв'язку з їхньою неспроможністю забезпечити повноцінну фінансову стабільність у світовій фінансовій архітектурі, важливо підкреслити, що ніякий інший елемент фінансової архітектури не володіє потужними фінансовими ресурсами для реалізації мети фінансової стабільності та надання допомоги країнам, що розвиваються, та країнам із перехідною економікою.

Теперішній період економічного розвитку певним чином характеризується фундаментальними змінами. Досить важливою особливістю сучасності є суттєве зростання взаємозалежності економік різних країн, динамічний розвиток інтеграційних процесів на макро- та мікрорівнях, прогресивність у переході цивілізованих країн від певним чином замкнених національних господарств до економіки відкритого типу, яка орієнтована на зовнішній світ, широко-масштабну інтеграцію та глобалізацію світових економічних процесів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонов С., Шишков С. Фінансова інфраструктура: проблеми недорозвитку // Дзеркало тижня. 2014. № 30. URL: https://gazeta.dt.ua/finances/finansova-infrastruktura-problemi-nedorozvitku_.html
2. Житар М. О. Фінансова архітектура економіки України в умовах глобальних трансформацій : монографія. Чернівці : ЧНТУ, 2020. 352 с.
3. Єфименко Т. І. Актуальні проблеми трансформації економічних теорій в умовах глобальних змін. *Фінанси України*. 2013. № 5. С. 7–18. URL: http://finukr.org.ua/docs/FU_13_05_007_uk.pdf
4. Лютий І. О., Терес Ю. С. Реалізація боргової політики в країнах ЄС: уроки для України. *Світ фінансів*. 2018. Вип. 4. С. 7–19. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1065/1070>
5. Samorodov B. V., Sosnovska O. O., Zhytar M. O., Ananien va J. V. Methodical Approach to the Quantification of Enterprise Financial Security Level. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. Т. 1. № 32. С. 269–277. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v1i32.200521>

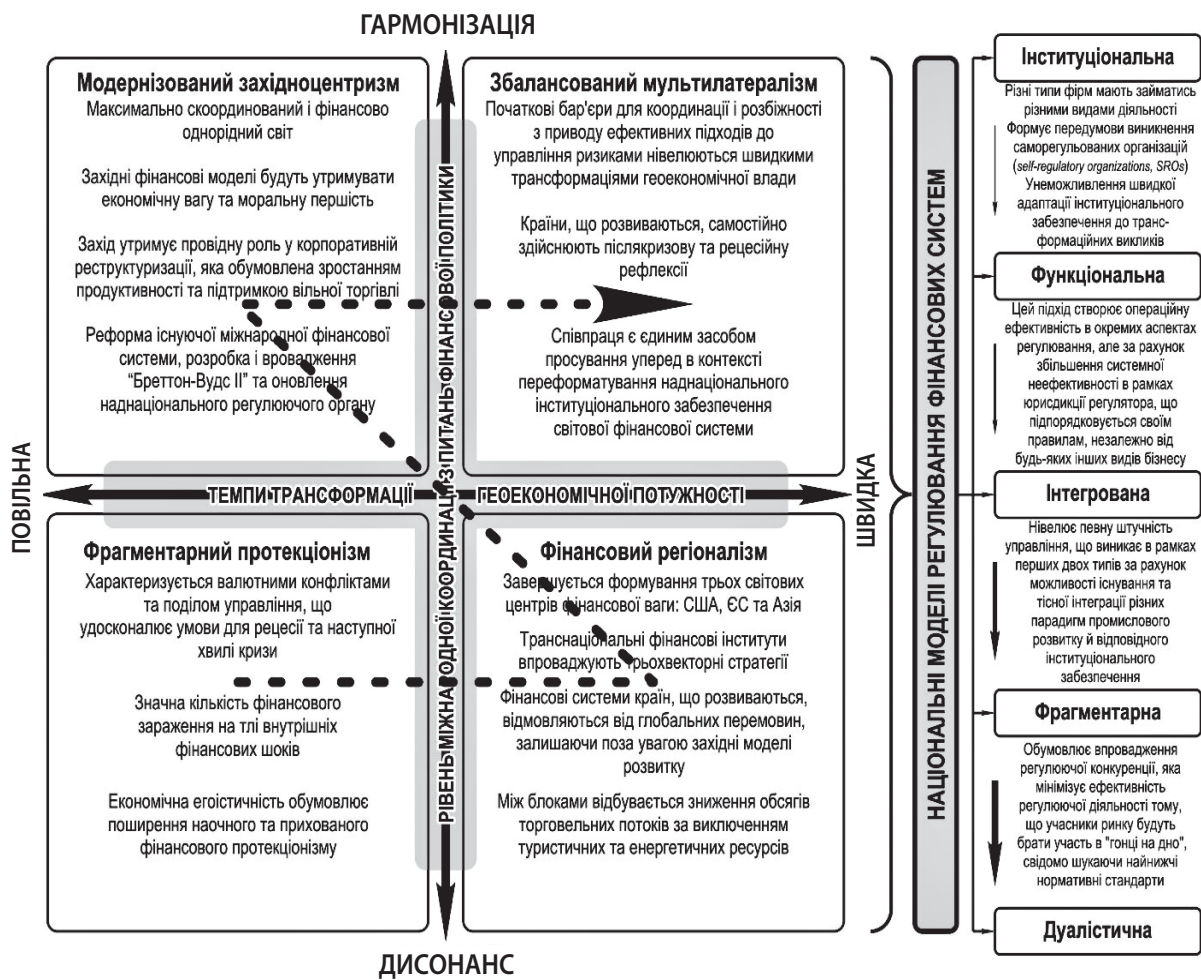

Рис. 1. Концептуальна схема інституціонального забезпечення регулювання світової фінансової архітектури
Джерело: авторська розробка.

- Дорошенко І. В. Структуризація фінансових ринків у контексті сучасних глобалізаційних процесів. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 1. С. 127–134.
- Коваленко В. В. Діяльність банків на ринку цінних паперів. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 26. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/26_2018_ukr/52.pdf
- Assessment of the Performance of the Financial Architecture of Ukrainian Economy: Budgetary, Stock and Social Aspects / Melnyk V., Zhytar M., Shchur R. et al. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2021. Vol. 18. P. 386–395. DOI:10.37394/23207.2021.18.39
- Барановський О. І. Сутність і чинники фінансової безпеки фондового ринку. *Фінанси України*. 2016. № 1. С. 20–38. URL: http://finukr.org.ua/docs/FU_16_01_020_uk.pdf
- Комплексна програма розвитку фінансового сектору до 2020 року : затв. Постановою Правління Національного банку України від 18.06.2015 р. № 391. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15#Text>
- Портна О. В. Фінансовий потенціал України: проблеми та перспективи. *Проблеми економіки*. 2012. № 4. С. 205–208. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-205_208.pdf
- Діяльність банків на кредитному ринку в умовах асиметрії інформації : монографія / за ред. Л. В. Кузнєцової. Одеса : ОНЕУ, 2015. 292 с.
- Matsuk Z. National Cultural Dimensions and Economic Freedom in Ukraine: A Review // *Innovative Business Development – A Global Perspective*. Switzerland : Springer. Cham., 2018. P. 157–172. DOI: 10.1007/978-3-030-01878-8_14
- Кабанов В. Г. Методологічні засади ідентифікації кризових явищ на ринку фінансових інвестицій в Україні. *Фінанси України*. 2009. № 4. С. 109–117.
- Корнеєв В. В. Поведінкові фінанси та інвестування в експлоарній економіці. *Економічна теорія*. 2009. № 3. С. 40–49. URL: <http://iee.org.ua/ua/publication/211/>

REFERENCES

- Antonov, S., and Shyshkov, S. "Finsovaya infrastruktura: problemy nedorozvytku" [Financial Infrastructure: Problems of Underdevelopment]. *Dzerkalo tyzhnia*. 2014. https://gazeta.dt.ua/finances/finsovaya-infrastruktura-problemi-nedorozvytku-_html
- Baranovskiy, O. I. "Sutnist i chynnyky finansovoi bezpeky fondovoho rynku" [Background and Factors of Fi-

- nancial Security of Stocks Market]. *Finansy Ukrainy*, no. 1 (2016): 20-38. http://finukr.org.ua/docs/FU_16_01_020_uk.pdf
- Diialnist bankiv na kredytnomu rynku v umovakh asymetrii informatsii* [The Activity of Banks in the Credit Market in Conditions of Information Asymmetry]. Odesa: ONEU, 2015.
- Doroshenko, I. V. "Strukuryzatsiia finansovykh rynkiv u konteksti suchasnykh hlobalizatsiinykh protsesiv" [Structuring Financial Markets in the Context of Modern Globalization Processes]. *Biuleten Ministerstva yustytzii Ukrainy*, no. 1 (2009): 127-134.
- Kabanov, V. H. "Metodolohichni zasady identyfikatsii kryzovykh yavlyshch na rynku finansovykh investytstii v Ukraini" [Methodological Principles of Crisis Identification in the Financial Investment Market in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 4 (2009): 109-117.
- Kornieiev, V. V. "Povedinkovi finansy ta investuvannia v ekspoliarnii ekonomitsii" [Behavioral Finance and Investing in an Exploratory Economy]. *Ekonomichna teoriia*, no. 3 (2009): 40-49. <http://iee.org.ua/ua/publication/211/>
- Kovalenko, V. V. "Diialnist bankiv na rynku tsinnykh papiriv" [Activities of Banks on the Market of Securities]. *Infrastruktura rynku*, is. 26 (2018). http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/26_2018_ukr/52.pdf
- [Legal Act of Ukraine] (2015). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15#Text>
- Liutyi, I. O., and Teres, Yu. C. "Realizatsiia borhovoii polityky v krainakh YeS: uroky dlia Ukrainy" [Debt Policy Implementation in EU Countries: Lessons for Ukraine]. *Svit finansiv*, is. 4 (2018): 7-19. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1065/1070>
- Matsuk, Z. "National Cultural Dimensions and Economic Freedom in Ukraine: A Review". In *Innovative Business Development – A Global Perspective*, 157-172. Switzerland: Springer. Cham., 2018. DOI: 10.1007/978-3-030-01878-8_14
- Melnyk, V. et al. "Assessment of the Performance of the Financial Architecture of Ukrainian Economy: Budgetary, Stock and Social Aspects". *WSEAS Transactions on Business and Economics*, vol. 18 (2021): 386-395. DOI:10.37394/23207.2021.18.39
- Portna, O. V. "Finansovyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy" [Financial Potential of Ukraine: Problems and Prospects]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2012): 205-208. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-205_208.pdf
- Samorodov, B. V. et al. "Methodical Approach to the Quantification of Enterprise Financial Security Level". *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, vol. 1, no. 32 (2020): 269-277. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcapt.v1i32.200521>
- Yefymenko, T. I. "Aktualni problemy transformatsii ekonomichnykh teorii v umovakh hlobalnykh zmin" [Current Problems of Transformation of Economic Theories in the Conditions of Global Changes]. *Finansy Ukrainy*, no. 5 (2013): 7-18. http://finukr.org.ua/docs/FU_13_05_007_uk.pdf
- Zhytar, M. O. *Finansova arkhitektura ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalnykh transformatsii* [Financial Architecture of Ukraine's Economy in the Conditions of Global Transformations]. Chernihiv: ChNTU, 2020.

УДК 336.71
JEL: G21; G24; G29

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗРОСТАННЯ

©2021 ГЛАДКИХ Д. М.

УДК 336.71
JEL: G21; G24; G29

Гладких Д. М. Ключові проблеми капіталізації банківської системи України та напрями її зростання

Метою статті є дослідження поточного стану, структури та динаміки основних складових капіталу банківської системи України, ключових проблем, що стоять на перешкоді зростання її капіталізації, та обґрунтування на цій основі ключових напрямів подальшої рекапіталізації банків. Визначено основні проблеми, пов'язані з процесом капіталізації банківської системи України: незначний абсолютний розмір і незадовільна динаміка показників власного та регулятивного капіталу банківської системи загалом; незбалансована структура статутного капіталу банківської системи через домінування в ній банків з державною участю; неоптимальна структура власного капіталу банківських установ, що проявляється в домінуванні в ній показника статутного капіталу, розмір якого в багатьох банків перевищує суму власного капіталу; поширення у світі пандемії COVID-19, що змусило державу в особі НБУ та ВРУ послабити вимоги до банків щодо графіка нарощення капіталу. Запропоновано ключові напрями рекапіталізації банківської системи України, якими мають стати: поступове роздержавлення банківської системи шляхом продажу часток державних банків інституціональним інвесторам (як резидентам, так і нерезидентам) з метою зниження сукупної частки держави в банківській системі до оптимального рівня; заходи, спрямовані на зростання прибутковості банківської системи, з урахуванням того, що прибуток – ключове джерело швидкого нарощення капіталу; відновлення банківською системою в середньостроковій перспективі планових завдань і графіка зростання капіталу, що є необхідною передумовою її подальшого успішного розвитку, зростання та модернізації.

Ключові слова: банк, капітал, власний капітал, статутний капітал, регулятивний капітал, НБУ.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-327-333>

Табл.: 4. Бібл.: 15.

Гладких Дмитро Михайлович – доктор економічних наук, доцент, головний консультант відділу економічної стратегії, Національний інститут стратегічних досліджень (вул. Пирогова, 7а, Київ, 01030, Україна)

E-mail: dgladkikh@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5276-5521>